

Barabás Zoltán

„Senkik maradunk csodák nélkül..”

Ady Endrére emlékezve

„Ím, bevallom, hogy nem hiába / Vergődtem, nyögtem, vártam, éltem, / Megleltem az igaz világot, / Megleltem az én dölyfös énem, / Megleltem, ami visszaadja, / Amit az élet elragadt; / Annyi szenny közt a legtisztábbat: / Ím, megtaláltam magamat!...” – írja Ady Endre, és szavai belső világánál ma is felfényesednek az arra érdemes lelkek.

Vajon mi megtaláltuk őt? – forszíroznom legszívesebben a kérdést. De nem teszem. Már csak azért sem tehetem, mert ismerem a húsba metsző, torokszorító választ: aligha. Végre ki kell mondani: róla manapság már csak néhány „szolgálattos” irodalomtudós beszél. Ki beszél manapság tagoltan, közérthetően a magyar sorskérdésekről. Szeretném hinni, hogy nemcsak a még éber „csodavárók”. „Mert senkik maradunk csodák nélkül, / a naplementék áldozatai” – írja Illyés Gyula szellemi örököse. Az evidenciát kénytelen vagyok elfogadni: mindig ünnepre kész, kisvasárnaposra előretolt nép vagyunk. Ide jutottunk. Itt tartunk mostanság.

Hiszen Ő csak „költő volt, de közben a hiányzó magyar filozófia forrásvidékét is odarajzolta térképünkre. A történészek háromszögelési pontjait ugyanígy. Ezer esztendőnk minden sorsszerű pillanata újratámadt benne Vereckétől Mátyás korán át Dózsáig, Mohácsig, a kurucokig, a nótázó vén bakáig, Erdély utolsó elvesztéséig, hogy a nemzet ne csak jelenében, de múltjában is magára döbbenhessen”.

Az előbb idézett Csoóri Sándor még ennél is tovább megy: „Az ő jeremiási helyzetfölismerése óta minden magyar helyzetfölismerés töredékes.”

Ezekben a napokban a Fiumei úti köztemetőben finom port és fagyhalált szenvedett, rőt faleveleket kerget Ady Endre sírja felé a kedélybeteg novemberi szél.

Itt, Nagyváradon, lassú, emésztő feledés búvik a hallgatáshoz. Újra – és sokadjára - megéljük a didergő lelkek évadját?

Nézzünk szembe önmagunkkal.

Sikerült-e betagolódnunk Ady „lelkeket mozgató glédájába” (Dsidá Jenő)?

Az emberi sorsokat mindinkább felgazló szociális szegénység és kilátástalanság ködszürke hétköznapjaiban, az országrontás, a magyar lelkek vészes fogyatkozása közepette beszél-e még valaki Ady Endréről?

Pedig egykoron az Érmellék, közelebbről Érmindszent predesztinálta Adyt a „protestáló hit”-re és a „küldetéses vétó”-ra. Ez volt „Magyarország dagasztóteknője”; „... itt volt víg aratása a javított vallásnak, mert e nem demokrata országnak e tájékon született meg a világ legkülönösebb demokráciája”. „... hiszen itt vannak,

akik Kálvin Istenéből bölcs, külön, magyar Istent csináltak, errefelé nem koronáz Ugocsa, ezen a tájon verődött össze Esze Tamás kuruc hada. Ez itt a magyar föld, az első foglalóké, magyar, tehát véres, szomorú, fáradt, sivár, de harcos, de szép, de elpusztíthatatlan”.

Kik beszélnek ma Ady nyelvét?

Kik beszélnek ma a bőrüket égető 21. századi magyar sorskérdésekről?

Ébredj Ady Endre!

Töröld le arcodról, sötét magyar homlokodról a kilencvenhároméves álom koloncáit. Mert: „Elvész az ország, / Ha elfogytak az aszkéta szívek”.

Nagyvárad, 2012. november 22.